



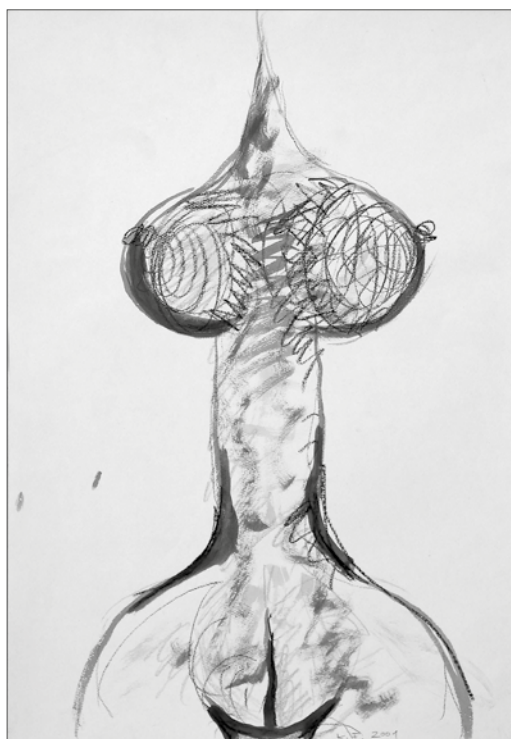
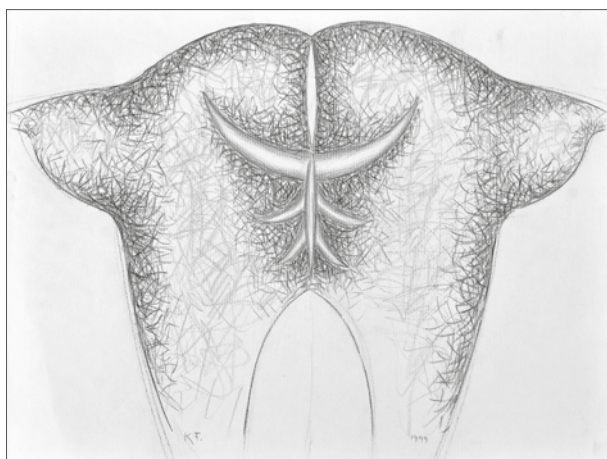
Pisnjak Atilla

Király 80

◊ Király Ferenc *Rajzok* című kiállításának margójára

2016. május 6-án a lendvai Fő utcán álló Polgárság Múzeumában Király Ferenc Munkácsy-díjas szobrászművész 80. születésnapja alkalmából a Lendvai Galéria és Múzeum egy rendhagyó kiállítás megnyitójával tisztelgett az alkotó élete és munkássága előtt, egyúttal a művész eddig szinte ismeretlen alkotói géniuszát ismertette meg a nagyközönséggel. A kiállítótérben nem Király Ferenc szobrai kerültek, ahogy ezt a legtöbben vártuk volna, hanem rajzai.

Meglepően bátor döntés volt a muravidéki szobrászóriás tiszteletre méltó korát és életművét nem szobrai, hanem rajzai bemutatásával ünnepelni. A technika, amely tüzes ellentéte a kő- és faragásnak, teljesen más alkotókészséget igényel, mégis leszögezhető: Király ugyanannyira jól bánik a ceruzával, mint a vésővel. Ez nem is tűnik meglepőnek, ha figyelembe vesszük, hogy Király a tanulmányai kezdetén festőnek készült, majd élete egy szakaszában rajztanárként dolgozott.¹ Ennek ellenére, rajzművészete még az őt jól ismerők számára is meglehetősen rejtély lehetett. A kiállítás anyagát a szobrász felesége, a szintén képzőművész Suzanne Király-Moss válogatta. Ki ismerhetné jobban a művészt, mint műzsája, élettársa és egyben alkotótársa? Suzanne a művész több száz rajzából negyven alkotást választott ki. Gondosan ügyelt arra, hogy minden korszakból kerüljön bemutatásra egy-két rajz, ennek köszönhetően, a szobrász teljes rajz-életművébe betekintést kaphatott a kiállítás-látogató. A különböző technikával (többnyire szén, ceruza és ecset) készült rajzok túlnyomó többsége tanulmányoknak készült, amelyeket Király a későbbi szobraihoz készített. A kiállítás színességét fokozta, hogy a tanulmányok közt láthatunk elsődleges és már kidolgozott skicceket is. Az elsődleges tanulmányrajzok Király első ötleteinek gyors, expresszív megfogalmazásai, így szöges ellentétét jelentik a szobrász „komoly” alkotásainak, ahol minden a legprecízebb megfogalmazásban kerül kidolgozásra. Rendkívül érdekes látni, ahogy a művész az adott ihletet, álmodt gyor-



¹ Bence Lajos: *A művész él az alkotásnak*. In: *Ferenc Király* (ed. Ludvik Sočič). Galéria-Múzeum, Lendva, 2006. p. 200.



san megragadja, és határozott vonalakkal papírra viszi, hogy azt majd továbbgondolja és kidolgozza. A kidolgozott tanulmányrajzok viszont már közel állnak elkészített szobraihoz, hiszen ezekről már visszaköszön a szobrokból ismert kidolgozottság, az alapos, megfontolt formatervezés. Aki közelebbről ismeri Király alkotásait, a kiállított rajzokon könnyen felismerte néhány híres szobrának egyértelmű tanulmányrajzait. Király rajzain mindvégig érezzük, hogy térben gondolkodó művésszel van dolgunk, szobrászlétéből eredően folyton a képek mélységét, azaz a harmadik dimenziót keresi, hiszen a szobrász nem is gondolkozhat síkban. A tanulmányrajzok mellett viszont a kiállítás felvonultatott olyan alkotásokat is, amelyek önmagukért keletkeztek, és nem egy utólagos alkotás ötletvázlataként születtek. Leginkább ezek mutatják meg Király művészetének eddig ismeretlen oldalát. Míg szobrai a finom kidolgozottságról, pontos megformálásról, a legkisebb részletig való megmunkálásról ismerhetők fel, addig ezek a rajzok inkább szabadon megkomponált, könnyed alkotásoknak tűnnek. A művész a rajz médiumában tudta kiélni azt, amit a szoborkészítéseknel nem: a gyors, pillanatnyi megfogalmazást. Vonalvezetésein érezhető, hogy nem idegen számára a rajz, nem érződik rajtuk bizonytalanság, sem önbizalom hiánya.

A rajzok motívumvilága ugyanolyan, mint a szoboralkotásoknál. Ez a tanulmányrajzok esetében magától értetődő, azonban a „sima” rajzok is a *királyi motívumvilágból* merítenek. Ezt Franc Obal, a kiállítást megnyitó művészettörténész is kiemelte, mondván, ezekről a rajzokról visszaköszön Király Ferenc hódolata a természetnek és az életnek. Ahogy szobrászművészetében, úgy rajzaiban is hangsúlyosan megjelenik a Nő, illetve a nőesség motívuma. A nő nála mindig is egy kulcspont: a

Nő, mint a gyönyör forrása, a termékenység szimbóluma, az anyaság megtestesítője és nem utolsó sorban, mint az élet forrása jelenik meg. Ezek a jelentések nem elkülönülve léteznek egy-egy alkotáson, hanem mindegyikben megbújnak. Noha az alkotásokban érzékelhető az intimitás (főleg a női motívumok esetében), művei sohasem az erotika irányában mozdulnak el, sokkal inkább annak szépsége előtt adóznak. Királynál a nő egy ősi erő jelképeként jelenik meg. Formái mindvégig elvontak, szinte absztraktak. A nézőnek ismerősek lehetnek, de mégsem találkozhattunk velük másutt, csak Király művészetében. Ennek magyarázata abban a *királyi megfogalmazásban* rejlik, amit sokan organikusnak vagy szervesnek neveznek. Király a természetből merít, de magát a természetet (amelyben a nő is helyet kap) újragondolva, tulajdon fantáziavilágában újradefiniálja. A saját világa kerül kivetülésre organikus formákon keresztül, ami segíti az alkotások befogadását, hiszen azzal, hogy ismerősnek véljük őket, sokkal közelebb kerülnek hozzánk. Másfelől, ami inkább ugyan a szobraira igaz, de a rajzaiban is megnyilvánul: alkotásai erős vonzó hatással bírnak. Szobrainak túlnyomó többsége arra készíti a nézőt, hogy érjen hozzájuk, tapintsa, simogassa meg őket, és váljon eggyé velük. Ez Király művészetének igen fontos momentuma, hiszen a nézőben ősi vágyat indukál.

A kiállítás, amely május 26-ig volt látható, érdekes betekintést nyújtott Király Ferenc eddig kevésbé ismert alkotói munkásságába. A megnyitón pályatársai, barátai és számos érdeklődő köszöntötte a művészt 80. születésnapja alkalmából. A meghitt hangulatú estéről elmondható, hogy nemcsak Király Ferenc alkotásai, de a művész személye, emberközpontú (és -szerető) jelleme előtt is fejet hajtott az ünneplő közönség. A *Rajzok* című kiállítással nem ért véget az idei év Király-sorozata: május 17-én mag. Anton Balažek Lendva Község polgármestere a lendvai városházán fogadta Király Ferencet, a város díszpolgárát; június 2-án Budapesten a Várkert Bazárban nyílt retrospektív kiállítás Király alkotásaiból *Formák a mindenségéből* címmel; augusztusban pedig Izolában a Manzioli-házban plasztikáiból és rajzaiból nyílik kiállítás. Isten éltesse Király Ferencet!

